
DEN STYRKEDE PÆDAGOGISKE LÆREPLAN

St. Restrup Skovbørnehus

CVR: 37349542 2025

Indholdsfortegnelse

Præsentation af St. Restrup Skovbørnehus	3
Dokumentation	4
Evaluering	5
Barnesyn	5
Leg og læring	6
Forældresamarbejde	7
Inklusion	7
De seks læreplanstemaer	8
Alsidig personlig udvikling	8
Social udvikling	12
Kommunikation og sprog	15
Krop, sanser og bevægelse	18
Natur, udeliv og science	22
Kultur, æstetik og fællesskab	25
Overgangen fra børnehave til skole	29
Børn i udsatte positioner	30
Afrunding	31

I august 2004 trådte lovgivningen om læreplaner i dagtilbud i kraft, som resultat af en forudgående debat og undersøgelse af danske skolebørns faglige niveau. Formålet med læreplaner i daginstitutioner er bl.a. at fremme børns trivsel, læring, udvikling og dannelse samt bidrage til en sammenhængende overgang fra dagtilbud til skole (Den styrkede pædagogiske læreplan, 2018).

Alle dagtilbud skal udarbejde en pædagogisk læreplan i forhold til seks temaer fastsat af regeringen. De pædagogiske læreplaner skal redegøre for, hvilke kompetencer og erfaringer børnene skal have mulighed for at tilegne sig gennem de forskellige temaer. Dagtilbuddet skal samtidig beskrive, hvilke metoder og aktiviteter man vil anvende samt overvejelser omkring, hvordan børn med særlige behov bliver inddraget i læreplanerne.

Vi har i arbejdet med vores læreplaner taget udgangspunkt i 'De nye styrkede læreplaner', der trådte i kraft i 2020. Læreplanerne tager udgangspunkt i de følgende seks temaer:

- Alsidig personlig udvikling
- Social udvikling
- Kommunikation og sprog
- Krop, sanser og bevægelse
- Natur, udeliv og science
- Kultur, æstetik og fællesskab

Præsentation af St. Restrup Skovbørnehus

St Restrup Skovbørnehus er en integreret institution for børn i alderen 0-6 år, som vægter udelivet og naturen højt i det daglige. Huset består af 3 aldersopdelte stuer – en vuggestue, en mellemgruppe (2-3 år) og en børnehave, som alle eskalere brugen af udemiljøet ud fra målgruppens alder og udviklingstrin.

Vores personalegruppe er sammensat af både mænd og kvinder, som alle er passioneret om husets pædagogiske praksis, samtidig med at de bidrager med egne færdigheder og egenskaber som bliver

brugt ressourcefuldt i vores hverdag – til eks. yoga, køkkenhave og motorik. Dette skaber en differenceret personalegruppe som inspirerer og skaber nysgerrighed på hinandens egenskaber og pædagogiske praksis.

Dokumentation

Hos St. Restrup Skovbørnehus bruger vi vores digitale platform 'Family' til at informere vores forældre om kommende begivenheder og informationer, men ligeledes til at visualisere nogle af hverdagens stunder i form af billeder til vores forældre. Ud over billeddokumentation, udsender vi månedligt et nyhedsbrev, som omhandler det kommende månedstema og hvis vi har nogle fokus/arbejdspunkter på den enkelte stue.

Det er helt essentielt for os, at vores institution skal bære præg af børnenes fantasifulde og kreative side, som vi ser dagligt her hos os. I forlængelse af vores ture ud af huset, kreative projekter, små forløb eller generelle pædagogiske aktiviteter bestræber vi os på, at gøre dette synligt for vores forældre i –og udenfor selve institutionen. Vi udstiller børnenes kreationer, sammen med billeder af selve processen, hvilket indbyder til dialog børnene imellem, men ligeledes får det vores forældre med ind i barnets daglige rum og dermed får forældrene også et indblik i barnets og børnegruppens hverdag og projekter.

Evaluering

Vi har altid for øje at udvikle os som personale og børnehus, hvilket i høj grad sker gennem evaluering og refleksioner af vores pædagogiske praksis, tiltag og dagliggøren. Vi vægter både evalueringen i det daglige samt til stuemøder, personalemøder og pædagogiske dage.

Vi arbejder mod en personalekultur, hvor åbenhed og ærlighed er vigtige parametre, og vi bruger hinanden som vigtige sparringspartnere, således at vi hele tiden udvikler vores egen pædagogiske praksis. Vi tilstræber en kultur, hvor feedback og undring betragtes positivt og som en vigtig del af den daglige refleksion og evaluering. Hvert personale har ansvar for denne daglige selvevaluering

hvad skete i dag, hvad kunne gøres anderledes, hvad kunne gøres bedre? Ugentligt holder vi stuemøder, hvor vi gennem dialog og undrende spørgsmål til egen og hinandens praksis kommer ind på eventuelle udfordringer, samt de tiltag som fungerer i vores hverdag.

I St Restrup Skovbørnehus arbejder vi med månedstemaer, som er gældende for 2 måneder ad gangen. Disse månedstemaer bliver udarbejdet på skift af personalet, på tværs af stuerne, og det er dette personale som ligeledes er tovholder for månedstemaerne. De er ansvarlige for at få udarbejdet en overordnet SMTTE-model over temaet, indhente og videreformidle ny viden til personalet om emnet. Ved, at anvende SMTTE-modellen bliver emnet og et overordnet mål præsenteret for både forældre og personalet. Herefter kan personalet gennem vores stuemøder konkretisere hvilke pædagogiske tiltage der skal iværksættes for, at målet kan opnås, samt være tydelige med hvilke tegn der kan ses på dette. Dette er med til, at sætte rammen for den stuevise evaluering.

Det er til vores personalemøder at månedstemaet både bliver præsenteret og afsluttet. Her ligger vi vægt på, at personalet stuevis præsenterer deres mål, hvilke konkrete tiltage de har iværksat, hvilke tegn de har set, samt hvad udfaldet er blevet.

Barnesyn

Hos St. Restrup Skovbørnehus arbejder vi ud fra at være en 'gøre' og 'oplevelses' vuggestue/børnehave. Vi gør tingene – i stedet for at intellektualisere dem. Vi hjælper med begrebsdannelsen hos barnet ved at sætte barnet i situationer, hvor det har mulighed for selv at danne begreber. F.eks. når vi sår, passer og høster vores grøntsager og oplever, hvor de kommer fra. Vi bringer de høstede frugter og grøntsager hjem og bruger dem i den daglige madlavning eller i forberedelserne til de årlige fester. Yderligere oplever vi næste år 'det samme' - nu er børnene blot blevet et år ældre og har fået en større bevidsthed. En bevidsthed som gør, at begreberne udvides. På den måde styrkes grundlaget for begrebsdannelsen via genkendelighed, gentagelsen og rytmen i de ting, vi gør med børnene gennem daglige gøremål, årets fester og forberedelserne til disse. Det, der er vigtigt for os er, at begreberne dannes indefra barnet selv - og ikke ud fra den voksne og ind i barnet via forstandsmæssig tale. Vores opgave er at være dem, der skaber rammerne og

mulighederne for, at barnet kan opleve verden – mærke den gennem sine sanser, dvs. ‘gøre-verdenen’. Når man oplever verden og dens lovmæssigheder ud fra sig selv, lærer man også sig selv at kende, og man kan blive et mere helstøbt menneske.

Hos St. Restrup Skovbørnehus er vi bevidste om, at størstedelen af barnets vågne timer er her hos os, og vi er derfor meget opmærksomme på, at det enkelte barn grundlæggende skal føle og have en oplevelse af, at det er dejligt at være en del af vores børnehus. Hos St. Restrup Skovbørnehus er nærvær, omsorg og tryghed derfor fokuspunkter, og det er vigtigt, at hvert enkelt barn føler sig set og hørt. Først og fremmest er det vigtigt, at hver enkelt barn trives - og oplever, at det er rart at være barn - omgivet af kærlige, anerkendende voksne. For at det enkelte barn kan trives, mener vi, at det er vigtigt, at vi har øje for barnets behov - og tilpasser læringsmiljøet til det enkelte barn. Vi er bevidste om, at børn er forskellige, og at deres behov ikke er ens, hvorfor vi heller ikke behandler vores børn ens - men derimod *lige*, således at kravene tilpasses hvert enkelt barns forudsætninger. På denne måde kan vi som pædagogisk personale sikre os, at hvert enkelt barn bliver anerkendt, og vi muliggør at læring og udvikling sker ud fra det enkelte barns forudsætninger og udviklingstrin.

Leg og læring

Hos St. Restrup Skovbørnehus ønsker vi at sikre barnets ret til at vokse op i et miljø, hvor barndommen har værdi i sig selv - og hvor dét at være i daginstitution ikke kun handler om forberedelse til skolen - men er begyndelsen i ‘Livets skole’. Vi er derfor bevidste om, at begrebet ‘læring’ er meget mere end at kunne kende forskel på farver og tælle til ti. For os handler det i højere grad om at kunne indgå i en hverdag - herunder lære de sociale spilleregler at kende, deltage i dagligdagens gøremål samt aktivt deltage i og have indflydelse på hverdagens aktiviteter.

Som institution har vi pligt til at fremme børns trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem trygge og pædagogiske læringsmiljøer, hvor legen er grundlæggende, og hvor der tages udgangspunkt i et børneperspektiv - og i St. Restrup Skovbørnehus har vi netop fokus på det legende aspekt i hverdagen. Vi vægter, at hverdagen bærer præg af en legende tilgang, og at børnene møder engagerede voksne, der muliggør både den rammesatte og den frie leg. Hos St. Restrup

Skovbørnehus er vi opmærksomme på, at legen sker gennem læring, hvorfor det er vigtigt, at vi pædagoger opstiller læringsmiljøer, som netop vægter det legende aspekt - dette kan eksempelvis gøre sig gældende gennem fantasifulde læringsmiljøer, hvor børnene er medbestemmende i, hvordan den rammesatte pædagogiske aktivitet kommer til at forløbe og udvikle sig. Det er derfor vigtigt, at det pædagogiske personale har øje for børnenes nysgerrighed og motivation - og justerer de pædagogiske aktiviteter således, at den legende, nysgerrige tilgang hos børnene opretholdes. Desuden er vi hos St. Restrup Skovbørnehus bevidste om, at børnenes udvikling og læring i høj grad sker i børnemiljøerne, hvor netop den frie leg danner grundlag for social og personlig læring og udvikling, hvorfor vi hos St. Restrup Skovbørnehus værdsætter at skabe læringsmiljøer, som netop tilgodeser børnenes frie leg.

Forældresamarbejde

I St. Restrup Skovbørnehus vægter vi et forældresamarbejde, som bygger på tillid, åbenhed og nærvær. Inden et barn starter i St. Restrup Skovbørnehus afholder vi en opstartssamtale med barnets forældre, hvor vi gennemgår barnet og den kommende opstart, såvel som en forventningsafstemning af vores indbyrdes forventninger og krav til hinanden i vores kommende samarbejde. Yderligere tilbyder vi to gange årligt samtaler med alle forældre i vores hus, hvor vi gennemgår barnets trivsel og udvikling samt fokuspunkter - for at sikre barnets fortsatte positive udvikling. Vores samtaler er bygget på en åben dialog, hvor vi står til rådighed med vejledning i forhold til dilemmaer og problematikker, som kan opstå i hjemmet. Vi opfordrer ligeledes forældrene til at understøtte barnets videre udvikling i hjemmet, så vi i samarbejde med forældrene arbejder mod et fælles mål om at sikre det enkelte barns trivsel, udvikling og læring.

Vi vægter et godt samarbejde med vores forældre, da de har en unik viden om deres eget barn samt dets færdigheder og udfordringer. I St. Restrup Skovbørnehus vægter vi, at det pædagogiske personale dagligt er i dialog og kontakt med vores forældre i større eller mindre grad, da vi gennem en god forældrekontakt får en større viden om det hele barn.

Vores forældremøder ligger hvert halve år, og her gennemgår vi stuevis vores fokuspunkter, hvad vi arbejder med på stuen samt hvordan forældrene kan inddrage og arbejde videre med dette i

hjemmet. Ligeledes indbyder vi forældrene til en indbyrdes dialog om eventuelle undringer eller problematikker, således at forældrene kan dele deres oplevelser og få sparring fra den resterende forældregruppe samt det pædagogiske personale. Gennem vores forældremøder, forældrekafter og de løbende familiearrangementer; halloweenfest, juleafslutning, fastelavn osv., sætter vi rammerne for, at forældrene indbyrdes kan snakke og sparre med hinanden, således at forudsætningerne for et godt sammenhold skabes i vores forældregruppe.

Inklusion

Det er essentielt for børns udvikling og trivsel, at de oplever positive fællesskaber, da børn på denne måde erfarer, hvordan det føles at være en vigtig del af et fællesskab. De erfarer også, hvordan man er en god ven, hvordan man udviser respekt, og de lærer at forstå andres behov samt at samarbejde. Hvis barnet udelukkes fra de positive fællesskaber eller tildeles ubetydelige roller, lærer barnet, at egne meninger er ubetydelige, og barnet kan føle sig uværdigt. Disse erfaringer bliver grundlag for barnets måde at tænke om sig selv på. Derved bygger barnets sociale kompetencer på de slags erfaringer, de har oplevet - hvorfor positive erfaringer er essentielle.

Vi vil i St. Restrup Skovbørnehus arbejde med at få børnene til at være fysisk, socialt, psykisk og kulturelt inkluderet. Vi har fokus på, at børnene føler sig som en vigtig og betydningsfuld del af fællesskabet - både det store og de små fællesskaber. Vi har fokus på, at børnene får så meget indflydelse og medbestemmelse som muligt på kulturen samt på de daglige gøremål. Vi arbejder i mindre grupper, hvor det kan være lettere at blive inkluderet. Vi har særligt fokus på inklusion, når vi tager på tur og bruger naturen, da vi mener og har erfaret, at det er et godt og neutralt rum til netop dette. Vi ser nemlig uderummet og naturen som en ressource i arbejdet med at inkludere børnene i positive fællesskaber, da vi mener, at uderummet har nogle mere rummelige og forskellige spilleregler for at indgå i et fællesskab, hvilket kan være lettere for nogle børn at følge.

De seks læreplanstemaer

Hos St. Restrup Skovbørnehus er vi meget optagede af hverdagens muligheder for at bidrage til børnenes dannelse, udvikling og læring, og vi betragter vores rutinesituationer som vigtige

læringsmiljøer. Eksempler på rutinesituationer kan være alt fra bleskift til fodring af vores dyr. Rutinesituationer kan hænde at blive overset i den travle hverdag, men for os er det vigtigt, at vi prioriterer disse stunder og betragter dem som læringsmiljøer, og det pædagogiske personale har en vigtig opgave i at sørge for, at disse læringsmiljøer motiverer børnene og vækker nysgerrighed samt understøtter børnenes gåpåmod, selvtillid og selvværd.

Hos St. Restrup Skovbørnehus arbejder vi med alle seks læreplanstemaer gennem hele dagen - hele året rundt. Dette kommer til udtryk ved, at vi til hvert af vores månedstemaer udarbejder hvordan vi kommer omkring alle seks læreplanstemaer inden for det pågældende tema og dermed er rammen for vores pædagogiske aktiviteter tydeliggjort.

Alsidig personlig udvikling

Mål

- 1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.*
- 2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.*

Generelt

Hos St. Restrup Skovbørnehus vægter vi et læringsmiljø med fokus på omsorg og nærvær, således at det enkelte barn trygt kan udfolde sig og opnå erfaringer med sig selv og sin omverden. Vi er bevidste om det enkelte barns nærmeste udviklingszone jf. Vygotsky, og vi støtter barnet i forhold til dets individuelle udviklingstrin, således at barnet har mulighed for at udvikle sig i sit eget tempo. For at børnene kan få lyst til at udfolde, udforske og erfare sig selv, er det væsentligt, at det

pædagogiske personale skaber balance i læringsmiljøerne, således at disse miljøer fremstår trygge, men samtidig vækker børnenes nysgerrighed og engagement.

Da vi hos St. Restrup Skovbørnehus betragter os selv som ét hus og én helhed, er det ligeledes vigtigt, at alle voksne i huset kan give det enkelte barn tryghed og nærvær. Vores pædagogiske personale er derfor opmærksomme på vigtigheden i at tage ansvar i relationen samt bidrage til, at det enkelte barn får den nødvendige fysiske samt følelsesmæssige kontakt i hverdagen.

I St. Restrup Skovbørnehus er vi optagede af, at børnene får plads til at udtrykke egne følelser. Det pædagogiske personale er meget opmærksomt på at skabe læringsmiljøer, hvor børnene trygt kan udtrykke sig, samt eksperimentere med egne følelser. Vi anerkender barnets følelser - hvad end de er vrede eller glade, og vi støtter børnene i at håndtere disse følelser. I vores optik er det vigtigt, at barnet føler sig respekteret, og at barnet altid oplever at høre til og være en betydningsfuld del af huset.

Vuggestuen

- Vi har fokus på at arbejde i mindre grupper som vi kalder relationsgrupper. Disse relationsgrupper er lavet ud fra børnenes udviklingstrin og alder. Vi arbejder i disse grupper, da vi oplever, at de giver børnene en tryk base at udvikle sig ud fra. Her er der mere tid og plads til at møde det enkelte barn der hvor det er, og følge børnenes motivation og initiativ.
- I vuggestuen har vi særligt fokus på, at det enkelte barns basale behov bliver opfyldt, da dette er af afgørende betydning for barnets trivsel samt mulighed for udvikling. Vi er opmærksomme på barnets søvnrytme, således at personalegruppen såvel som forældre kan holde et overblik over det enkelte barns behov for søvn. Vores vuggestuebørn bliver lagt til at sove inden for huset struktur og dagsrytme, men der tages stadig hensyn til barnets behov - både om formiddagen samt til middag. Vi har en løbende dialog med forældrene om barnets søvn og afstemmer barnets søvnrytme. Når børnene bliver ældre og ikke behøver særligt meget søvn, kommer børnene ind og sover/hviler sig, hvor vi har fokus på at skabe en rolig pause stund for børnene, så de har energi til resten af dagen.

- I vuggestuen vægter vi særligt rutinesituationerne som f.eks. bleskift, garderobe (tøj af og på) samt spisesituationen. Vi har fokus på, at disse læringsmiljøer vækker børnenes nysgerrighed, engagement og livsduelighed samt at de giver børnene positive erfaringer og succesoplevelser. Vi er optagede af, at børnene udvikler engagement for disse stunder - og at børnene oplever, at de *kan selv* og derfor også gerne *vil selv*. Det pædagogiske personale har fokus på selvhjulpenhed, medbestemmelse og på det enkelte barns nærmeste udviklingszone, og vi er opmærksomme på, at hvert øjeblik i hverdagen er et potentielt læringsmiljø for barnet.
- Spisesituationen er et vigtigt læringsmiljø i vuggestuen og vi vægter at dette læringsmiljø skal være roligt og trygt, hvor der er plads til udfoldelse, sansning, fordybelse, udvikling og madmodighed. Vi har fokus på medbestemmelse i vores spisesituation dette gør vi ved at lade børnene gøre ting selv og vi inddrager børnene i måltidet. Vi lader fx børnene vælge og hælde mad og vand op selv med støtte af de voksne. Dette gør vi fordi vi oplever at børnene får en større nysgerrighed, ro og fordybelse, og det styrker børnenes alsidige udvikling.
- Hos St. Restrup Skovbørnehus vægter vi, at børnene udfolder sig og udforsker på egen hånd, og vi støtter derfor børnene i at stå på egne ben, samt gradvist få mere mod på at søge væk fra de voksne. F.eks. ved selv at udforske legepladsen og kravle/gå væk fra de voksne. Vi pædagoger har her fokus på at motivere og udfordre det enkelte barn - med øje for barnets nærmeste udviklingszone. Vi pædagoger går forrest, guider og støtter barnet, og vi er særligt opmærksomme på, hvornår det enkelte barn er klar til at afprøve og udforske på egen hånd, hvor vi derfor indtager en position ved siden af eller bagved barnet.
- Vuggestuen har fokus på at komme på tur ud af huset - cykeltur eller gåtur én gang ugentligt. Her har vi særligt fokus på, at børnene får positive erfaringer med at afprøve sig selv i nye omgivelser samt opnå en større grad af gåpåmod og fordi vores nærområder kan tilbyde læringsmiljøer, som vores faste rammer ikke gør.

Børnehaven

- Vi arbejder bevidst ud fra vigtigheden i, at børn indgår i forpligtende og uforpligtende fællesskaber gennem dagen. Alle børn skal have de rette deltagelsesmuligheder for at indgå i

de forpligtende fællesskaber som eksisterer gennem hverdagen i vores hus. Ved at gøre børnene medansvarlige i vores daglige rutiner - såsom at dække bord, fodre vores dyr, hænge sit tøj på plads og hjælper hinanden i garderoben - oplever børnene et betydningsfuldt medansvar i disse forpligtende fællesskaber. Vi er opmærksomme på, at det enkelte barn kan deltage og bidrage til disse små opgaver og fællesskaber ud fra sine egne kompetencer og udviklingsniveauer. Dette med øje for, at disse daglige gøremål giver børnene succesoplevelser, som bygger på barnets selvværd, der giver gåpåmod, engagement og lyst til, at barnet vil deltage igen.

- For at styrke børnenes forståelse for disse forpligtende fællesskaber, samt den demokratiske proces heraf, er børnene medskabere af, hvordan vi skal være i disse fællesskaber. Vi har gennem dialog med børnene til samlinger, yoga, og under vores spisesituationer, sat nogle grundlæggende rammer for, hvordan vi skal agere i disse rum for, at det er rart for alle børn at deltage.
- Vores spisesituation er et vigtigt læringsmiljø, hvor bl.a. selvhjulpenhed, turtagning, dialog og lytning øves. Under vores spisesituation får børnene eksempelvis selv lov til, at øve sig i at tage mad og vand, og sende det videre til deres sidemakker, hjælpe hinanden og have en opmærksomhed på hinanden – graden af dette, er altid med øje for det enkelte barns udviklingstrin. Dette er med til at gøre børnene til aktive medskabere af det forpligtende fællesskab, samtidig med at der er plads til, at det enkelte barn kan deltage, og ytre sig i dette rum.

Dette er ligeledes et midtpunkt i barnets dag, hvor vi kan opsummere dagens aktiviteter og være i dialog med børnene om dette, samt forberede dem på den resterende del af dagen. Vi bruger også spisesituationen til, at øve viden om årets gang og vejret.

- Vi vægter en hverdag, hvor det enkelte barn oplever, at kunne deltage i både voksen- og børneinitierede aktiviteter, da det skaber mulighed for, at barnet kan udforske og udfolde egne grænser og meninger. Husets personale respekterer og værdsætter det enkelte barn, og dets grænser, men personalet udviser stadig engagement og nysgerrighed i aktiviteter, da det kan vække barnets lyst og motivation til at deltage. Når vi går forrest og igangsætter

aktiviteter, som f.eks. en motorikbane eller at luge i vores højbede, gør vi det med øje for at vække børnenes nysgerrighed og engagement, samt motivere børnene til at fordybe sig i den givne aktivitet. Vi ønsker at skabe en hverdag, hvor barnet har mulighed for, at få kendskab til sine egne kompetencer og færdigheder, samtidig med, at barnet udvikler disse og får nye erfaringer og egenskaber.

- Det pædagogiske personale skal dermed kunne navigere i at gå foran, ved siden af, eller bagved barnet gennem hele dagen. Da vi er et hus, som er meget ude, har vi et stort fokus på børnenes selvhjulpenhed i garderoben. Dette er hele tiden med øje for, det enkelte barns erfaringer og nærmeste udviklingszone. Således at barnet får positive oplevelser, og hermed opnår en succesoplevelse. Vi går forrest, hvis barnet finder processen uoverskuelig - vi går ved siden af, hvis barnet har behov for ekstra motivation og støtte i sin vedholdenhed - og vi går bagved, når vi mærker, at barnet har gåpåmod, samt de motoriske færdigheder, til selv at få tøjet på, og samtidig kan vurdere tøjvalg til det givne vejr.

Social udvikling

Mål

1. *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.*
2. *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.*

Generelt

Den sociale udvikling opstår i et læringsmiljø, som giver det enkelte barn mulighed for at deltage i sociale fællesskaber, hvor det kan etablere relationer og skabe erfaringer med sig selv og sine omgivelser. Det er essentielt, at barnet oplever, at det hører til, og at det opnår følelsen af at være en del af det fællesskab, som er her i St. Restrup Skovbørnehus.

Vi ser det enkelte barn som værende unikt, og dermed ser vi også forskellighed som en ressource, og vi fokuserer på at skabe en kultur som giver børnene erfaringer med dette. Vi ønsker ikke at

skabe et fællesskab som børnene skal passe ind i - men i stedet ønsker vi at skabe nogle rammer som alle børn kan være inkluderet i.

For at give de bedst mulige betingelser for barnets sociale udvikling, er vi i personalegruppen bevidste om at møde det enkelte barn med anerkendelse og positive forventninger.

Relationerne mellem det pædagogiske personale og det enkelte barn afspejler ligeværd og indlevelse, og vi vægter at lytte til børnenes perspektiver, da det styrker barnets egne ytringer og dets medbestemmelse i vores daglige rutiner.

Vi er bevidste om, at der er nogle ting, som det pædagogiske personale kan formidle til børnene, men vi undervurderer ikke de ting børn lærer af hinanden gennem deres indbyrdes relationer og i de børnefællesskaber, de indgår i. Derfor har vi gennem hele dagen, samt planlægningen heraf øje for børnenes indbyrdes relationer. I St. Restrup Skovbørnehus arbejder vi på alle stuer i relationsgrupper, hvor børnene samles om et fælles tredje i en mindre gruppe, som bliver skabt ud fra børnenes nærmeste udviklingszone og deres indbyrdes relationer.

Gennem stuemøder og personalemøder gennemgår vi børnenes trivsel for, at skabe en bevidsthed om det enkelte barns sociale relationer og generelle trivsel her hos os. Vi er opmærksomme på, at det for nogle børn kan være udfordrende at indgå i sociale relationer, og derfor arbejder vi ressourceorienteret i at støtte barnet i at deltage i fællesskabet. Vi har fokus på, hvad det enkelte barn kan bidrage med til legen eller fællesskabet, hvilket vi bevidst arbejder med at de andre børn skal få øje på.

Vi er opmærksomme på, at hverdagens læringsmiljøer som børnene indgår i, skal opstille rammer, som inspirerer børnene til at skabe små fællesskaber og lege. Derfor er det pædagogiske personale også opmærksomme på hvor de placerer sig i både vores indendørs –og udendørsrum, så der opstår en god vekselvirkning af voksne –og børneinitierede legestationer.

Vuggestuen

- I vuggestuen har vi dagligt fokus på at arbejde i små børnegrupper, som vi kalder relationsgrupper. Dette gør vi fordi, vi oplever at vi bedre kan inkludere børnene i et

fællesskab hvor de både kan være psykisk, socialt og fysisk inkluderet. Vi kan bedre skabe rammerne, for at børnene får nogle positive, sociale erfaringer med sig. Når vi planlægger vores relationsgrupper, har vi også fokus på at styrke børnenes individuelle relationer og skabe nye venskaber.

- Vi har hver dag samling før formiddags madden, hvor vi blandt andet, har fokus på styrke fællesskabet på hele gruppen, vi øver sociale spilleregler ved fx sanglege og dialogisk læsning. Vi inkluderer så vidt muligt børnene og giver dem muligheder, for valg i vores sanglege og dermed give børnene en oplevelse af at være en vigtig del af et fællesskab.
- Vi har i spisesituationen fokus på at støtte børnene i de sociale spilleregler. Vi øver børnene i at vente på tur, hjælpe hinanden og gøre måltidet til en positivt fællesskab for alle børn at være i.
- I vuggestuen er det pædagogiske personale bevidste om at skabe gode muligheder og forudsætninger for, at det enkelte barn kan indgå i positive fællesskaber. Vi sørger for at opstille et fælles tredje, som børnene kan samles om og som indbyder til leg. Vi sætter os i sandkassen sammen med børnene med noget fælles legetøj, som indbyder til, at børnene kan opbygge en interesse for hinanden og kan spejle sig i hinanden og i os.
- For at skabe et læringsmiljø, som opfordrer børnene til at udfordre sig selv, gør vi meget brug af naturen. Vi går eks. på opdagelse på vores jordbakke og i vores omkringliggende arealer eller gør brug af vores udendørs trampolin, hvor børnene kan tumle på, prøve grænser af og udforske hinandens nærvær nærmere.
- Ved at vi i en tidlig alder går foran børnene og viser hvordan, vi behandler hinanden, skaber vi grobund for, at børnene får erfaringer med empati og en større viden om og kendskab til egne følelser samt en forståelse for andres. I vuggestuen er vi pædagoger opmærksomme på at gå foran børnene i konflikterne og vi tager os tid til at italesætte konflikten og observere på hinandens ansigter og kropssprog, således at barnet får en bedre forståelse for den andens følelser i situationen. Vi har desuden fokus på, hvordan vi kan vælge at være gode venner, og vi opfordrer børnene til at hilse på hinanden, hvilket guider det enkelte barn til at bruge blide, rolige bevægelser og passe godt på det andet barn. Konflikthåndtering i vuggestuen er præget af anerkendelse, hvor det pædagogiske personale affektivt afstemmer barnets

følelser, samt hjælper barnet med at sætte ord på den pågældende følelse, som barnet oplever.

Børnehaven

- Vi har inddelt børnehaven i grupper, ud fra børnenes udviklingsniveau, indbyrdes relationer, samt ud fra hvem der vil være gode for hinanden. Disse relationsgrupperne er til for, at skabe et trygt rum, som giver plads til at det enkelte barn kan vokse og udvikle sig i gruppen, samtidig med at børnene har gode rammer for at få øje for hinanden og de ressourcer det enkelte barn har.
- Vi justerer vores relationsgrupper løbende ud fra det enkelte barns trivsel og færdigheder for at opstille de bedst mulige rammer for børnenes lege og udvikling af de sociale fællesskaber.
- Vi vægter en hverdag, som er præget af både den frie leg, børne- og vokseninitierede aktiviteter, samt relationsgrupper sammensat på tværs af børnenes alder og køn.
- Vi guider og støtter børnene i deres lege, og vi øver det 'at gå på kompromis' i legesituationerne for at bibeholde et legefællesskab, hvor børnene indbyrdes finder en fælles forståelse for legens rammer.
- Vi ønsker, at børnene får erfaringer med børnedemokrati og det at være en aktiv del af beslutningsprocessen. Dette kommer til udtryk ved at vi eks. inddrager børnene i hvilke lege vi skal lege, hvilket legetøj vi skal finde frem eller sange vi skal synge til samling.
Vi er nysgerrig på det enkelte barns perspektiv og lytter til hvad barnet gerne vil og har dette for øje i vores planlægning af aktiviteter. Vi respekterer og accepterer børnenes forskellighed og at fællesskabet skal give plads til dette.
- Vores samlinger er et eksempel på et læringsrum, hvor det enkelte barn kan udtrykke sine følelser og sin oplevelsesverden, hvor vi er nysgerrige på hinanden, og det vi hver især oplever. Børnene skal føle sig trygge i læringsrummet, og alle børn er aktive medskabere af vores fællesskab - vi italesætter, hvis der er nogle børn vi mangler, vi giver plads til hinanden ved at vente på tur, og vi øver at kigge på den, der fortæller – både børn og voksne. Dette er med øje for, at skabe et rum, hvor børnene føler sig set, hørt og forstået.

- Vi øver børnene i at skabe erfaringer med, at der er nogle skal-ting, man skal gennem dagen. Dette med henblik på, at forberede børnene til at navigere i deres videre liv og færden efter deres tid i St. Restrup Skovbørnehus.
- Gennem vores hverdag arbejder vi ressourceorienteret med empati og konflikthåndtering. Vi er bevidste om den pædagogiske rolle i konflikterne, og vi afstemmer ud fra det enkelte barns færdigheder, om vi skal gå foran, ved siden af eller bagved barnet i konfliktsituationerne. Vi igangsætter en åben dialog med børnene om deres følelser, som er opstået i konflikten, og vi spørger ind til det enkelte barns følelser for at skabe et rum som er præget af gensidighed og empati. Ved, at vi italesætter og at vi affektivt afstemmer barnets følelser, giver vi barnet kendskab til sine egne, men også de andre børns følelser.
- For at udvikle børnenes empati arbejder vi med empati på det menneskelige plan, samt hvordan man agerer i samspil med de dyr, som vi til dagligt færdes omkring. Gennem dagen og til vores samlinger italesætter vi, hvilken indflydelse vores handlinger har på os selv, men også på de mennesker og dyr, som vi omgås. Ved at vi anvender vores dyr som indgangsvinkel til dialog omkring det empatiske aspekt, skaber vi et fælles tredje med børnene, hvor vi kan tale åbent omkring vores egne og hinandens følelser, samt hvordan man er en god børnehus ven.
- Ligeledes er vi i dialog med vores forældre om deres barns relationer til de resterende børn, hvad de leger med og hvem de dagligt søger. Vi opfordrer vores forældregruppe til at tage initiativ til legeaftaler uden for huset, da dette styrker børnenes erfaringsverden i at indgå i sociale relationer.

Kommunikation og sprog

Mål

1. *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.*

2. *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børn kan anvende i sociale fællesskaber.*

Generelt

Hos St. Restrup Skovbørnehus er vi bevidste om, at personalet er sproglige rollemodeller, og måden hvorpå vi taler og giver beskeder på, har stor betydning for det enkelte barns kommunikation og sproglige udvikling. Vi italesætter det vi gør, så børnene på denne måde hører ordene og lærer at bruge dem. Vi sætter ord på vores egne og de omkringværende børns følelser, ansigtsudtryk og kropssprog, således at børnene bliver bekendte med disse ord og følelser. I dialogen med det enkelte barn er vi bevidste om at give plads og tid til, at barnet kan svare og udtrykke sig. Vi er opmærksomme på at møde det enkelte barn, hvor det er i dets udvikling, og vi er lyttende, opmærksomme og anerkendende i relationen.

For at skabe den bedste kontakt til barnet, sørger vi for at være i øjenhøjde med børnene, når vi taler til dem, dette for at sikre den bedst mulige interaktion og kontakt.

Når vi i hverdagssituationer taler til barnet, er vi bevidste om at sætte ord på i et præcist og klart sprog, og vi er opmærksomme på at undgå sprogforvirring. Hvis børnene eksempelvis løber indenfor eller har svært ved at sidde til samling, undgår vi at tale i negationer om, hvad barnet ikke må, men italesætter i stedet hvad barnet må eller skal – ”Du må gerne gå, når du er indenfor” eller ”Vi sidder på tæppet/måtten, når vi har samling”.

Det pædagogiske personale er samtidig bevidste om, at bruge et nuanceret sprog i samspil med børnene for, at styrke deres ordforråd og give dem erfaringer med nye ord og vendinger de endnu ikke er bekendte med.

Vores bøger er tilgængelige for børnene, og de bruges ofte til at skabe et fælles rum for en lille gruppe børn, som har behov for at sidde med en rolig aktivitet. Vores bøger bruges eks. også til vores samlinger, hvor vi enten har højtlesning eller fokus på dialogisk læsning ud fra bogens indhold.

Hos St. Restrup Skovbørnehus er vi i samarbejde med en talepædagog som både vi, men også forældregruppen, har mulighed for at samarbejde med. Vi vægter et godt samarbejde og en åben dialog mellem os og forældregruppen, således at det enkelte barn får den bedst mulige støtte rent sprogligt.

Vuggestuen

- Barnets sproglige udvikling sker gennem hele dagen, og derfor er vi opmærksomme på, at vi italesætter, hvad vi gør og sætter ord på de oplevelser, som sker i rummet omkring det enkelte barn. Vi sætter ord på vores egne og barnets følelser, ansigtsudtryk og kropssprog, så det enkelte barn dermed kan høre ordene og lære at bruge dem.
- I vuggestuen bruger vi 'Tegn til tale' som et kommunikationsredskab - særligt for de børn, der endnu ikke har et verbalt sprog. Vi har udvalgt tegn, som vi synes giver mening for vores børnegruppe, i forhold til at kunne udtrykke basale behov hos barnet. Disse tegn bruger vi gennem dagen - samtidig med at vi sætter ord på - således at barnets verbale sproglige udvikling er i fokus.
- For de vuggestuebørn, som endnu ikke har et verbalt sprog, benævner vi det, som det enkelte barn bliver optaget af, kommer i kontakt med eller peger på. Vi italesætter de oplevelser vi har sammen således, at barnet bliver tryk ved sproget og føler sig set og mødt. Vi er meget opmærksomme på barnets måde at kommunikere på gennem dagen, og vi spejler børnene, deres mimik, kropssprog og pludren.
- Vi bruger sang og sanglege som et redskab i børnenes udvikling af kommunikative og sproglige færdigheder. Børnenes tilegnelse af sproget bliver derfor ud fra et perspektiv om, at legen er grundlæggende. Rytmen og fagter i vores sange og sanglege fanger børnene og er med til at udvikle deres sproglige kompetencer. Gennem gentagelser af et særligt udvalg af sange skabes der en genkendelighed, således at børnene over tid lærer teksterne og kan synge med på sangene og derved få gode erfaringer med sproget.
- Vi har fokus på dialogisk læsning, dette kan både være i en større social sammenhæng eksempelvis til samling eller frokost - eller i vores relationsgrupper. Vi anser disse stunder som værende fremmende for børnenes tilegnelse af sprog, da dialogisk læsning fordrer at

børnene er en aktiv del af fortællingen, indgår i en dialog med den voksne og de andre børn samt sætter ord på og svarer på spørgsmål, så barnet kan få positive erfaringer med at bruge sit sprog.

Børnehaven

- Gennem vores hverdag bruger vi bøger og dialogisk læsning sammen med børnene. Det gør vi f.eks. til samlinger, eller til at skabe en pause i løbet af dagen. Børnene oplever en gensidig kontakt, og de får sat ord på en fælles oplevelse, som vi skaber sammen. Vi er bevidste om valget af historier, så de vækker børnenes nysgerrighed, og understøtter vores måneds tema - eller belyser et særligt fokusområde, som vi arbejder med. Det gør vi fordi, at læsning skaber en meningsfuld og udviklende dialog.
- Vi arbejder hele dagen med, at børnene får erfaringer med at veksle mellem en tale- og en lytteposition. Dette sker f.eks. under spisning, til samlinger, eller når vi laver børneyoga. Til yoga anvender vi f.eks. en bold til at visualisere, hvis tur det er at fortælle. Dette gør vi for, at alle børn får mulighed for, at fortælle og byde ind med deres egen oplevelse, samtidig med at børnene venter på tur. Ligeledes øver vi i, at række hånden op til vores samlinger, så fællesskabet bærer præg af et trygt rum, med plads til det enkelte barn.
- I børnehaven har vi øje for, at børnene stifter bekendtskab med skriftsproget. Her anvender vi ofte vores bøger til, at gøre børnene trygge ved og bekendte med de bogstaver, som de ser. Samtidig italesætter vi eks., hvilke bogstaver der er i det enkelte barns navn, og udtaler tydeligt lyden, som ligger bag bogstavet. Vi visualiserer skriftsproget rundt omkring i børnehuset, f.eks. på vores borde, hvor barnets navn står på dets siddeplads ved bordet. Når vi tegner, eller laver kreative projekter, får børnene plads og tid til, at udfolde sig med børneskrift, hvor børnene øver og leger, at de skriver bogstaver. Ligeledes opfordrer vi de børn, som allerede mestrer det, at skrive deres navn på deres kreationer. Vores bevidsthed omkring bogstaverne kommer ligeledes ind i vores aktiviteter såsom yoga, hvor vi anvender bogstavs-yogakort, med øvelser som vi parrer med det enkelte barns forbogstav eller yndlingsdyr. Med de yngste børnehavebørn øver vi bogstaver i forbindelse med samling, hvor vi øver os i at genkende vores eget navn.

- Vi er i dialog med børnene om vores toneleje, når vi snakker sammen – hvordan skal tonelejet være, når vi spiser, så det er rart for alle at være i rummet? Hvordan reagerer vores dyr på larm? Vi øver ligeledes med børnene, at vi lytter, ser på hinanden, og agerer på, hvis der er nogle børn, som enten verbalt eller nonverbalt ytrer, at støjniveauet er for højt.
- I den frie leg øver barnet at kunne kommunikere med både børn og voksne, f.eks. gennem rolleleg, hvor barnet sætter ord på sine egne ideer og tanker for, at give forslag til, hvordan legen kan udvikles. Vi oplever at børnene i den frie leg, også genbruger de voksenskabte lege.
- Vi giver gerne børnene små samarbejdsopgaver, hvor børnene skal kommunikere sammen for, at komme i mål med et fælles projekt, f.eks. når vi bygger huler, eller skal opstille en motorikbane. Dette giver dem erfaringer med at kommunikere sammen, og det skaber grobund for videreudvikling af barnets kommunikative evner, i eksempelvis skolen. Med de mindste børnehavebørn øver vi det gennem leg, f.eks. når vi leger butik, hvor man skal bestille, udlevere, m.m. i legen. Vi støtter og vejleder dem i denne kommunikation.
- Når barnet er omkring tre år, udføres en sprogvurdering, da vi på den måde opnår et indblik i barnets sproglige kunnen, udvikling og sprogforståelse. Ved hjælp af sprogvurderingen kan vi opdage eventuelle fokusområder, og derefter inddrage dem i vores daglige praksis. Det kunne f.eks. være rim og remser.

Hvis vi oplever, at et barn stammer, eller har udtale-udfordringer, kontakter vi i samspil med vores forældre, vores faste talepædagog, som kan give både forældre og personale råd og vejledning i barnets sproglige udfordringer.

Krop, sanser og bevægelse

Mål

1. *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.*
2. *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop,*

herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Generelt

Lovkravmæssigt er vi forpligtet til at skabe et børnemiljø som bl.a. fremmer børns trivsel og sundhed. Her er det essentielt at vide, at sundhed ikke kun er et fysisk aspekt eller fraværet af sygdomme, men i lige så høj grad omhandler sundhed barnets trivsel og psykiske velvære. Her i St. Restrup Skovbørnehus bruger vi aktivt naturen i vores hverdag, da vi mener at udelivet giver det enkelte barn de optimale rammer for at udvikle en naturlig kropsbevidsthed og en glæde ved bevægelse.

Børns glæde og lyst til bevægelse udvikles i lege og situationer, hvor børn oplever motivation, føler sig trygge, og hvor de bliver tilpas udfordrede. Vi bestræber os på, at vores skovbørnehus skaber nogle gode rammer for det pædagogiske læringsmiljø, hvor bevægelse og kroppen kan være i fokus. Vi er ude med børnene det meste af dagen og vores udemiljø bidrager til en bred vifte af kropslige aktiviteter, hvor både grov- og finmotorikken bliver stimuleret - alt fra at lege fangelege på jordbakkens ujævne terræn til fordybelse med at snitte i en pind fundet i skoven.

Børn bruger deres sanser hele tiden og lærer af egne erfaringer op gennem vuggestuen og videre i børnehavetiden. Når de motoriske færdigheder udvikles, lærer barnet at beherske sin krop, finde sine egne grænser og forholde sig naturligt til dem, hvilket er betydningsfuldt for udvikling af mod og selvfølelse samt at lære at finde den indre bevægelsesglæde.

Vi er bevidste om, at motivationen både er indre og ydre, og derfor bestræber vi os på at opstille aktiviteter og læringsmiljøer, som vækker nysgerrighed, kreativitet og motivation for bevægelsen. Samtidig ved vi, at motivationen kan skabes børnene imellem i deres børnefællesskaber samt på tværs af alder, her har børnene rig mulighed for at spejle sig i hinandens kropslige bevægelser samt i bevægelsesglæden. Ved at vi som pædagogisk personale er rollemodeller for børnene, er det vigtigt, at vi udviser glæde ved bevægelse og kan motivere børnene til at bevæge sig gennem dagen, således at vi understøtter børnenes bevægelsesglæde. Vi vægter at opstille rolige aktiviteter

såvel som vilde, udfordrende kropslige aktiviteter, så vi kan præsentere forskellige måder for børnene at bevæge sig på.

Som rollemodeller er det ligeledes af betydning, at det pædagogiske personale udviser en kropslig ro i det daglige samt giver børnene nærhed og kropskontakt i løbet af dagen - et kram, nus i håret, en kildetur eller en high-five. På denne måde kan børnene spejle sig i rolige, kærlige voksne, der har et positivt forhold til kropskontakt.

Da vores udemiljø ofte indbyder til mere aktive lege og udfoldelser, har vi et særligt fokus på, at skabe læringsmiljøer som indbyder til rolige aktiviteter, hvor der er plads til at mærke sig selv og sin krop samt læringsmiljøer, der øger børnenes grad af kropsbevidsthed og deres finmotoriske færdigheder.

Børn lever i en travl og individualiseret verden, hvor de er på gennem hele dagen, og derfor vægter vi i St. Restrup Skovbørnehus at give børnene mulighed for at finde ro og fordybelse. Gennem brugen af børneyoga i vores institution, giver vi det enkelte barn redskaber og rum for at finde ro og mærke sin egen krop. Disse redskaber som børnene erfarer gennem yogaen kan de tage med sig i deres videre liv i skolen og i voksenlivet.

Her i St. Restrup Skovbørnehus har alle børn yoga, da yogaen er med til at styrke børnenes kropsbevidsthed og øve dem i, at mærke deres egen krop.

Vi ønsker at børnene får gode erfaringer med hygiejne og at vaske hænder fra en tidlig alder, derfor lader vi også huset yngste børn gøre sig erfaringer med håndvasken, sæbe og vandet, så de oplever at sanse og mærke dette ud fra et legende aspekt.

Vuggestuen

- Hos vuggestuebørnene er der i denne aldersgruppe et stort motorisk udviklingstrin, og vi er derfor opmærksomme på at opstille trygge læringsmiljøer, så de vuggestuebørn som eks. endnu ikke har opøvet færdighederne til at gå, får lyst og mod til at rejse sig, samt tage sine første skridt. Vi understøtter det enkelte barns udvikling og motoriske færdigheder ved at følge dets nærmeste udviklingszone, og vi planlægger vores relationsgrupper efter børnenes udviklingstrin for at skabe de bedst mulige læringsmiljøer til de enkelte børnegrupper.

Personalet er ligeledes altid klar til at give det enkelte barn en hjælpende hånd, samt afstemme læringsmiljøet så det er tilpas udfordrende for barnet.

- I vuggestuen er vi opmærksomme på at opstille læringsmiljøer både inde som ude, der understøtter vuggestuebørnene i at udforske og eksperimentere med deres krop og sanser. Indendørs bygger vi blandt andet med klodser, maler med maling eller leger med farvet ris. Vores udemiljø tilbyder et varieret terræn, hvilket udfordrer børnenes udfoldelser og sanser, da vi går, kravler og klatre på græs, bakker og skovbunde. Vuggestuebørnene får lov at sanse naturen på egen krop ved at føle og mærke på mudder, vand, sand og græs.
- I vuggestuen har vi fokus på, at børnene mærker deres krop og derved får en øget kropsbevidsthed. Dette gør vi blandt andet gennem sanglege og sanseaktiviteter som f.eks. fingermaling, røre ved fjer, mærke vores dyr mm.
- I vuggestuen har vi stort fokus på dagligdagens rutinesituationer med henblik på at opøve og udvikle børnenes motoriske færdigheder. Dette er eksempelvis ved bleskift samt i putte-, spise- og garderobesituationen. Her er der rig mulighed for at barnet kan afprøve sine egne motoriske færdigheder og udvikling heraf. Vi har eksempelvis stiger til rådighed ved puslebord samt ved barnevogne - på denne måde hjælper vi børnene til at blive mere selvhjulpne, idet børnene selv kan kravle op på hhv. puslebord og barnevogn. Derudover vægter vi tid, nærvær og ro i disse rutinesituationer, da disse situationer netop kan indeholde en høj grad af læring for det enkelte barn. Vi har fokus på at motivere børnene til at afprøve deres motoriske færdigheder i f.eks. at vaske hænder, tage flyverdragt på, stille deres tøj på plads i garderoben, spise med gaffel mm.
- I spisesituationen er vi bevidste om at give plads til det enkelte barn samt barnets udviklingstrin - kan barnet spise selv, får det mulighed for dette, og der øves med gaffel, når barnet er klar. Børnene får på denne måde mulighed for at udforske og sanse maden ud fra barnets eget udviklingstrin, og vi har fokus på, at barnet først og fremmest får en succesoplevelse. Vi inddrager børnene, så vidt muligt, i rutinerne omkring spisebordet. Børnene får selv lov til at øse mad op, hælde vand i deres kopper eller smøre smør på deres brød. Dette gør vi for gøre børnene mere selvhjulpne og det kan støtte børnenes motoriske udvikling.

- I vuggestuen har vi i det daglige fokus på bevægelsesglæde - og at det enkelte barn får brugt hele kroppen. Personalet har derfor fokus på at gå forrest og vække motivation og begejstring hos det enkelte barn, således at vuggestuebørnene dagligt bliver præsenteret for, hvordan kroppen kan bruges i legen. F.eks. ved at løbe op ad en bakke og ned igen, hoppe på trampolinen, cykle hurtigt på løbecyklen og grave dybe huller i sandkassen.

Børnehaven

- Vi har dagligt fokus på kroppens bevægelse, samt hvordan kropsbevidstheden finder sted i vores hverdagsaktiviteter og rutine situationer. Når vi er i garderoben, øver børnene sig i at være selvhjulpne - og dette fordrer, at børnene strækker sig, for at nå sit tøj, bøjer sig for at lukke sine sko, sætter sig ned, rejser sig op osv. Selvhjulpenhed og den kropslige aktivitet går dermed hånd i hånd. (får følelsen af at mestre noget)
- Vi opfordrer og motiverer børnene til lege, hvor kroppen bliver aktiveret. Det er vi som personale er en aktiv del af, f.eks. *alle mine kyllinger, yoga, stopdans, og/eller gymnastik*. Vi er i dialog med børnene om, hvad der sker med kroppen, når vi er aktive – vi bliver forpustede og vores hjerte banker. For at skabe en større forståelse for dette, opfordrer vi børnene til at stoppe op og mærke at f.eks. deres hjerte banker hurtigt, og at det er okay, at de sætter sig ned og holder en pause, hvis de bliver forpustede.
- Vi ønsker, at børnene oplever en bevægelsesglæde og er motiverede til at bevæge sig gennem dagen. Her er personalet meget opmærksomme på at sætte nogle gode rammer for børnenes ydre motivation. Vi tager på gå-ture til steder, hvor børnene gerne vil hen, og hvor børnene oplever at have et tydeligt formål med turen. Vi voksne er ligeledes aktive og nærværende i fysiske lege og aktiviteter, hvor børnene oplever glæde, gennem smil, grin og fjol - vi mosler på græsset, leger fangelege eller kapløb rundt om vores jordbakke. Dette er med fokus på, at det enkelte barn får positive erfaringer med bevægelse, som styrker barnets indre motivation for at bevæge sig. Ud over dette, så skaber vores kuperede terræn på vores legeplads, med bakker og dale m.m., nogle fysisk og motorisk kompetente børn.
- Da børnene er meget udendørs, og meget i gang i løbet af en dag, her hos os, holder vi dagligt hviletid med børnene. Dette gør vi, da vi ønsker at give børnene en pause stund midt

på dagen, hvor de kan komme ned i gear og lade op til den resterende dag. Hviletiden justeres ud fra børnenes alderstrin, og hvad de enkelte børn har brug for. Når børnene kommer i skolegruppe, begynder vi at undlade hvilestunden midt på dagen for at forberede børnene bedst muligt til livet i skolen.

- Når vi laver børneyoga, har børnene mulighed for at få udfordret både deres sanser, balance, få pulsen op og samtidig deltage i nogle aktiviteter, hvor det handler om, at komme ned i gear, og mærke hvad kroppen har brug for. Vi bruger fantasi og lege til at gøre børnene opmærksomme på deres krop, og mærke efter hvordan det enkelte barn har det. Vi mærker eksempelvis vores åndedræt ved at puste fantasiballoner op, og vi får pulsen op, når vi bruger legetøjsdyr, yogakort eller billedbøger til at visualisere yogastillingerne, hvor børnene bl.a. får udfordret deres taktile og vestibulære sans. Afslutningsvis har vi yogasøvn, hvor børnene kommer ned i tempo og øver sig i at mærke deres krop. Børneyogaen er med til at skabe en større kropsbevidsthed, og yogaen øver børnene i at finde ro i egen krop.

Natur, udeliv og science

Mål

1. *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.*
2. *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.*

Generelt

Hos St. Restrup Skovbørnehus prioriterer vi udelivet, og vi er ude det meste af dagen og i al slags vejr. Vi ser naturen og uderummet som en vigtig ressource til at danne mange og gode læringsrum. Vi oplever i disse læringsrum at det er nemmere at følge børnenes initiativ og lettere at inddrage

børnene i læringsrummet, da der er mange muligheder for input der kan udvikle de enkelte læringsrum. Ved at børnene kan få medindflydelse på læringsrummene kan børnene føle sig mere inkluderet og derved kan børnene få nogle positive sociale erfaringer. Børnene kan også føle sig mere motiveret, og gøre læringen mere meningsfuld for sig selv når de har mere indflydelse på læringsrummet. Vi har en kreativ og ressourceorienteret tænkning til vores hverdag, hvor vi ser naturen og uderummet, som et læringsrum i forlængelse af vores indendørs kvadratmeter, eks. ved at tage legetøj eller krea ting med ud i det fri og skabe et rum her sammen med børnene.

Vores børnehus er omgivet af marker og skov, og vi har derfor rig mulighed for at bevæge os ud i naturens omgivelser og derved opleve forskellig natur sammen med børnene. Vi har egen legeplads beliggende i forlængelse af institutionen med adgang til sandkasse, sansegynge, legehus samt kørebane til løbecykler. Vi har ligeledes en shelterplads med tre shelters og bålplads. Vores shelterplads danner også rammen for et pædagogisk læringsmiljø med naturmaterialer, hvor der er plads til den kreative og fantasirige leg - hvor pinde, sten og brædder bliver til en motorikbane eller det høje græs bliver til en labyrint.

Hvis vi finder biller, planter eller spor fra dyr vi ikke kender, undersøger vi disse sammen med børnene, og gør eks. brug af bøger eller apps. Vi ser børnene som aktive medskabere af egen læring, og vi er derfor også opmærksomme på at være undersøgende og undrende sammen med børnene. om naturen. Vi griber børnenes spørgsmål og forklarer, viser og udfolder spørgsmålene sammen med børnene - ud fra den enkeltes udviklingsniveau, så børnene kan få en begyndende forståelse for årsag, virkning, sammenhænge i naturen, samt vigtigheden for en bæredygtig udvikling.

Hos St. Restrup Skovbørnehus er vi opmærksomme på bæredygtighed og økologi, og vi har 'Guldmærket 90-100%' i økologi. Derudover har vi fokus på madspild i huset - og alt fra kartoffelskræller til gammelt brød bliver brugt til at fodre vores dyr med, for at give børnene en forståelse for hvordan man i det daglige kan genbruge vores mad.

Vores højbede bruger vi til at plante grøntsager, frugt eller blomster hvor, børnene kan følge processen fra at så, spire, passe, høste og sidst spise det vi har plantet. Dermed giver vi børnene en

en forståelse for naturens gang, hvor planter/grøntsager kommer fra og hvordan vi kan gøre brug af det vi har omkring os.

Vi tager på ture ud af huset i vores nærmiljø, hvor vi oplever en anderledes natur end den vi kender til hjemme ved børnehuset - bl.a. skov, strand og by. Vi bringer eks. elementer fra naturen med hjem og inddrager dem i vores hus - vi samler sten på stranden, som vi bruger til yoga, samler kastanjer til kastanjedyr og blade til vores troldegren. Vi har i samspil med børnene en undersøgende tilgang på vores ture, og vi slår gerne op i bøger om det vi har set eller oplevet i naturen, samt fortsætter dialogen til vores samlinger når vi kommer hjem til huset igen.

Vi er bevidste om at værne om naturen, og når vi er på ture ud af huset, samler vi gerne det op, der ikke hører til i naturen og tager det med hjem til skraldespanden. Vi snakker ofte om, hvad der hører til i naturen, og børnene er meget bevidste om dette, når vi færdes i naturen.

Vuggestuen

- Året rundt har vi fokus på årstidernes gang, og de skift som opstår i vejret og naturen. Til vores samling taler vi om hvilken årstid vi har, dagens vejr - om det er koldt eller varmt - og om hvilket tøj, vi så skal have på, når vi skal ud.
- Vi er ude mindst en gang om dagen, hvor vi har fokus på, at børnene får lov til at sanse naturen. Vi er ude i alt slags vejr, og børnene får rig mulighed for at mærke den våde regn, den kolde sne, den hårde blæst og den varme sol på egen krop og vi hjælper børnene med at sætte ord og begreber på deres oplevelser.
- Vi øver begyndende matematisk opmærksomhed med de ældste vuggestuebørn. Vi snakker om tal, farver, forholdsord samt kategorisering og systematisering - som alt sammen bliver en del af hverdagens samtaler. På den måde bliver læring om science en del af vores hverdag, og vi har en legende tilgang til denne læring.
- Vuggestuebørnene bliver præsenteret for vores køkkenhave og de følger med i de forskellige processer som eksisterer her, på deres eget udviklingsniveau. Vi forspirer planter og sår karse sammen med børnene, hvor de eks. kan få lov at sanse frøene, mærke jorden eller den

våde vat. For, at børnene dagligt kan følge frøets udvikling, bliver eks. den sået karse placeret inde i vuggestuen, hvilket indbyder til en meningsskabende dialog med børnene om udviklingen og processen her af.

- I vuggestuen tager vi på tur væk fra den vante legeplads. Vi går på tur rundt på vores grund – vores dyr, eller til vores shelterplads og når vuggestuebørnene skal opleve en ny og anderledes natur, tager vi på cykeltur i vores nærområde til eks. andre legepladser, marker eller skov.
- Vi går hen til åen og ”fisker” efter små dyr eller jager insekter under træstammer eller sten, og har en snak om farver, former, antal osv.

Børnehaven

- Gennem hele dagen er vi opmærksomme på, at vores læringsmiljøer bærer præg af at vække børnenes nysgerrighed, og at vi handler ud fra dette. Personalet er lyttende og opmærksomme på børnenes undrende spørgsmål, og deres egen søgen efter ny viden. F.eks. kan en konstatering over middagsbordet om, hvor juice kommer fra, blive til æbleplukning, og efterfølgende mostning. Herefter kan alle børn få æblemost med hjem, hvilket lægger op til videre udforskning og eksperimentering af emnet hjemme.
- Vi planter hvert år i vores højbede og inddrager børnene i hele processen, fra at vælge hvad der skal plantes, til at forspire, plante ud, gøde, luge og vande vores planter. Dette gør vi for, at børnene får en større og bredere forståelse for, hvordan naturen som helhed fungerer og bæredygtigheden i at dyrke vores egne grøntsager. Disse hverdags læringsmiljøer bidrager til fordybelse, samarbejde og en begyndende matematisk forståelse, hvor børnene kan være en aktiv del af at følge processen fra et frø – til en plante – til en grøntsag.
- Vores børn skal gerne opleve en bred variation af naturområder, og her gør vi både brug af cykler, vores bus og vores gåben. Således at børnene oplever natur, som vi ikke kan finde her i børnehaven. Dette er med henblik på, at børnene oplever forskellige miljøer, som sætter rammerne for de oplevelser børnene får med sig selv, hinanden og med naturen.
- Vi er meget bevidste om at bruge årstiden i vores pædagogiske aktiviteter, og vores måneds temaer følger årstidernes gang. Da vi er en ”bondegård” med dyr og meget natur omkring

os, bruger vi meget tid på at sætte ord på, hvad årstidernes skift betyder for os, naturen og ikke mindst alle de dyr, vi møder gennem dagen.

- Børnene bliver inddraget i reparationer og genbrug af vores cykler, legetøj, stole og lignende. Det indbyder til dialoger om, hvordan vi passer på hinanden, vores ting og vores natur - samtidig med at børnene får en større forståelse for, at vi genbruger, genanvender og udvikler på vores ting, som er gået i stykker - frem for at kassere dem.
- Vi anser naturen og hele vores udemiljø som en stor ressource, og det er vigtigt for os, at vores børn synes, at det er rart at være i vores udearealer. Hele sommerhalvåret er vi næsten kun udendørs. Vi har erfaret, hvordan naturen bidrager til både fordybelse, sanserne og fantasien. Naturen bliver brugt til at skabe ro og mærke sin egen krop, f.eks. når vi lytter til fuglenes kvinden om foråret, eller mærker solens varme på vores kinder. I modsætning bidrager vores åbne områder ved shelteret til kreative og fantasifulde lege, såsom at bygge huler og forhindringsbaner, af de naturmaterialer børnene kan finde i skoven.

Kultur, æstetik og fællesskab

Mål

1. *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.*
2. *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige redskaber og medier.*

Generelt

Kulturen i St. Restrup Skovbørnehus er præget af, at vi er et hus, hvor børnene er sammen på kryds og tværs af baggrund, udvikling og alder. Børnene kan hermed spejle sig i hinanden og erfare af de sociale spilleregler, som ligger i de normer og den kultur, der eksisterer i huset.

I de koldere måneder trækker vi mere indendørs, hvilket betyder at vi er meget bevidste om, hvordan det æstetiske læringsmiljø, indretning og rammer påvirker børnenes forudsætninger for at indgå i børnefællesskaber, lege og fantasien. Derfor er vores indendørs arealer indrettet efter de forskellige børnegrupper og hvilken type lege, der er tiltænkt dem, så rummet indbyder til lege og fællesskaber som er meningsgivende for husets kompleksitet.

Sang og musik bliver brugt gennem dagen, hvor vi eks. spiller på guitar, og vi inddrager kroppen, når vi synger sange med fagter. Musikken er at finde gennem hele barnets dag, f.eks. til samlinger, sang inden vi spiser, til yoga og under vores hvilestund, hvilket styrker børnefællesskabet og understøtter den ro, vi ønsker børnene skal opleve gennem dagen.

Bøger og fortællinger er ligeledes en stor del af børnenes dagligdag her i huset, og vi bruger dialogisk læsning under vores måltidet, til vores samlinger eller som en pausestund. Litteraturen har en stor indvirkning på børn og det er med til at skabe et læringsmiljø, hvor det enkelte barn kan få en større forståelse for sin egen og andres livsverden.

Vi vægter, at børnene får erfaringer med en kreativ og eksperimenterende tilgang til egne kreationer, hvor de bruger deres sanser og fantasi, så de selv kan erfare nye udtryksformer. Vi sætter rammerne for en række forskellige kreative læringsmiljøer som følger vores månedstemaer i huset, hvor børnene kan erfare at udtrykke sig kunstnerisk og æstetisk ved eks. at blande lim og maling, lave bladkranse eller lave en kartoffeltryksudstilling. Vores kultur i huset bærer præg af, at børnenes perspektiver og æstetiske kreationer er tydeligt tilgængelige og pryder vores synssans i huset, samtidig med at det skaber genkendelighed, og børnene opnår en følelse af at være medskabere af processen.

I St. Restrup Skovbørnehus fejrer vi traditioner som jul, påske, fastelavn og halloween, som vi inddrager som temaer i hele huset, hvor vi sammen med børnene dykker ned i de enkelte traditioner og laver pædagogiske aktiviteter som understøtter disse. Vi sørger for at pynte og udsmykke vores hus med hjemmelavet pynt, som passer til årstiden og traditionerne, og vi synger sange som passer til højtiden. Afslutningsvis inddrager vi børn og forældre til en komsammen i institutionen, hvor vi

eksempelvis til Halloween inviterer på græskarsuppe og udsækning af græskar som barnet i samspil med sin familie kreerer.

Vi kan møde forskellige kulturer, og vi vægter at omfavne alle familiers kulturer, og vi opfordrer til, at familier inviterer os ind i disse. Vi ønsker at præsentere børnene for nye og anderledes kulturer og gerne på en simpel og sjov måde. Under vores månedstema 'Fra jord til bord' afholder vi f.eks. indianer uge, hvor vi i en uge dykker ned i indianernes verden og lever som indianere. Vi får indianer navne, bygger tipier, får ansigtsmaling og spiser dagligt mad over bål. På denne måde bliver børnene præsenteret for en anden måde at leve på - på en legende måde som både fanger børnenes interesse og nysgerrighed.

Hos St. Restrup Skovbørnehus er vi en blanding af mandlige og kvindelige pædagoger, som hver især bidrager med forskellige færdigheder. Det er essentielt for vores læringsmiljøer, at vi overfor børnene viser, at vi som personale også er forskellige og kan bidrage med nogle forskellige egenskaber. Vi, som pædagogisk personale er altid rollemodeller for vores børn og herigennem viser vi også at fællesskabet rummer alles forskelligheder og at forskellighed dermed kan være en styrke.

Vuggestuen

- Kulturen i vuggestuen bærer præg af kærlighed, nærvær og nysgerrighed. Vi vægter det æstetiske aspekt om, at børnene skal have mulighed for at sanse alt det, de møder. For at børnene kan gøre nye erfaringer og oplevelser, giver vi børnene tid og plads til at bearbejde og sanse nye indtryk, så de bliver trygge ved det, der er fremmed for dem.
- I vuggestuen har vi ligeledes en særlig kultur i forbindelse med spisesituationen. Vi vægter at give det enkelte barn plads til at udfolde sig og sanse maden, således at madoplevelsen bliver positiv for det enkelte barn. Hos os er det vigtigt, at børnene er trygge i spisesituationen, da vi mener, at det er afgørende for, at børnene lader sig opsluge af deres nysgerrighed og mulighed for at udforske og smage på ny mad.

- Vi vægter en kultur, hvor barnet er i fokus og vi er derfor opmærksomme på, at det enkelte barn, relationsgrupper samt børnegruppen som helhed får medbestemmelse i kulturen i vuggestuen. Vi ønsker, at det enkelte barn skal opleve at være medbestemmende og have medindflydelse på dagens gøremål og aktiviteter. Det skal dog tilføjes, at vi ligeledes arbejder ud fra et synspunkt, hvor vuggestuens rammer delvist er fastsat - dvs. at der er såkaldte 'skal'-ting, som ikke kan diskuteres. Dog er der i høj grad plads til at børnegruppen kan have medindflydelse på disse 'skal'-ting. Et eksempel kan være, at vi skal ud at lege hver formiddag - dette er en 'skal'-ting - det er dog op til det enkelte barn eller vuggestuegruppen som helhed, hvordan tiden udendørs skal bruges - og vi som pædagoger er åbne over for børnenes input og medbestemmelse, hvilket skaber en kultur, hvor hver stemme bliver hørt.
- I vuggestuen arbejder vi med æstetiske læreprocesser, som vi bruger til at bearbejde de indtryk, vi har mødt. Når vi eksempelvis har været på tur, tager vi ofte nogle af de genstande fra naturen, som vi har fundet og snakket om, med tilbage til vuggestuen. Når vi kommer hjem til vuggestuen taler vi om vores oplevelser på turen, udtrykker oplevelserne kreativt f.eks. ved at male, og til sidst udstiller vi vores 'fund' fra turen, som vi gerne hænger op på væggen sammen med billeder fra turen. På denne måde bruger vi vores kreativitet og sanser, når vi gennem en æstetisk læreproces bearbejder og sætter ord på de oplevelser, vi har haft.
- I løbet af året i vuggestuen støder vi på kulturelle begivenheder som f.eks. fastelavn, påske og jul. Her bruger vi igen vores sanser og kreativitet til at udtrykke denne begivenhed.

Børnehaven

- Gennem hele dagen vil børnene opleve voksne, som er fantasifulde, laver sjov og begynder at bruge ironi i samspil med børnene. Vi opdigter gerne en vrøvle eller røverhistorie, hvor vi i samspil med børnene opdigter fantasifulde væsner og skabninger, som bor i områderne omkring vores børnehus. Børnene bruger deres fantasi og deres nysgerrighed bliver pirret, hvilket skaber grobund for nye kreative lege i vores naturområder.
- Vi bruger ligeledes vores fantasi, når vi tager på "eventyrsture" ud af huset, hvor børnene selv er medskabere af vores fantastiske univers, og vi opdager eksempelvis spor fra trolde på

vores ture. I dette fællesskab deltager børnene aktivt til at holde vores fantasifulde univers i live, og børnene improviserer og eksperimenterer med nye inputs. Det kunne for eks. være når de mindste børn tager på Afrikas savanne, hvor vi øver koncentration og vedholdenhed i ca. et kvarter.

- Vores busture for vores Skovtrolde bruges til at børnene kan komme med ud og opleve anderledes og nye omgivelser og andre kulturer, end hvad vi kan tilbyde hos os – her tager vi eks. til Zoo. Dette er med henblik på, at vi ønsker at børnene oplever og sanser nye erfaringer selv, fremfor at vi belærer og fortæller om dem.
- Børn er nysgerrige af natur, og vi ønsker at skabe læringsmiljøer, som indbyder til nye kulturelle og æstetiske inputs, og hvor børnene gennem deres nysgerrighed ønsker at deltage. Når vi igangsætter kreative processer gør vi det gerne med øje for at skubbe til børnenes forhåndsantagelser, og vi kreerer gerne vores egne materialer, samt eksperimenterer sammen med børnene. Det kunne f.eks. være når vi laver høstkrans eller kalenderlys m.m.
- De æstetiske læreprocesser kommer til udtryk gennem hele barnets dag - vi snitter pinde ved vores shelters, bygger og reparerer i vores værksted, og laver kreativ udsmykning til vores hus, som passer til vores månedstemaer og årstiden. Vi gør meget brug af naturen gennem hele dagen, og det indbyder til at gøre brug af naturens materialer i vores kreationer og i vores hus. Vi finder forårgrene på vores ture, som vi pynter vores middagsbord med, laver billeder med efterårsblade og maler med mælkebøtter.
- Når vi laver yoga inkorporerer vi gerne æstetiske læreprocesser i vores sessioner, da det indbyder til, at børnene kommer ned i gear, fordyber sig og samler fokus om en kreativ proces. Børnene bruger deres fantasi til at tegne yoga dyr og yogastillinger, vi kreerer billeder ved at puste maling gennem sugerør og børnene maler deres egen sten, som vi bruger til yoga. Dette er med øje for, at børnene oplever at få yogaen ind på en æstetisk måde, samtidig med at de oplever yogaens principper, som omhandler at børnene også kommer ned i tempo og mærker deres egen krop.

Overgangen fra børnehave til skole

Skiftet fra børnehave til skole kan være stort og fremmed for de fleste børn, og derfor bestræber vi os i St. Restrup Skovbørnehus på at gøre denne overgang så tryk og overskuelig for børnene som muligt. Derfor er børnene, det sidste år i deres tid i børnehaven, en del af det forpligtende fællesskab som er i skolegruppen, der samles to dage om ugen. På disse dage er der fokus på, at børnene oplever en diversitet i, hvad de skal, så der veksles mellem fordybende opgaver og mere aktive oplevelser.

Vi bruger gerne en hel formiddag eller eftermiddag, hvor vi har fokus på skolerelaterede lege og aktiviteter. Vi går i dybden med temaer og længerevarende projekter, hvor vi øver børnene i at være vedholdende og at kunne koncentrere sig om en aktivitet over en længere periode. Vi er i dialog med børnene omkring deres kendskab til skolen, og hvad det indebærer at gå i skole og ud fra disse samtaler gør vi børnene til medskabere af de regler og rammer, som er til stede når skolegruppen er samlet her hos os - som en forberedelse på skolelivet.

Dette er noget som ligger os meget på sinde, da vi kender til vigtigheden af netop disse aspekter fra de omkringliggende skoler.

Vi tager på gåtur eller bustur til f.eks. skoven, stranden eller Aalborg Zoo, som har til formål at skabe et inkluderende fællesskab samtidig med at understøtte den pædagogiske læring. Børnene er selv med til at vælge hvor turen går hen, da børnedemokratiet spiller en vigtig rolle i børnenes dannelse og læring og forbereder dem på skolelivet.

Vores børn i skolegruppen får dagligt små opgaver, såsom at hjælpe de yngre børn i garderoben og hjælpe de voksne, når vi er på tur. Dette gør vi for at lære børnene, at de er forbilleder for vores yngre børnehave- og vuggestuebørn. Vi ser, at børnene vokser med de små ansvarsopgaver, og vi oplever, at børnene ser det som en stor ting at være skolegruppe.

Vi bruger vores dage sammen på at vække børnenes nysgerrighed for læring og lyst til at finde svar - om det så er i bøger, ude i naturen eller forsøg på projekter. Vi vil lære børnene at tænke ud af

boksen og komme med idéer og løsninger på diverse opgaver. Det er vigtigt for os, at børnene oplever, at det er positivt og rart at være i en 'skolegruppe', når børnene går i børnehave her hos os. Det skal være noget børnene efterspørger og glæder sig til.

Børn i udsatte positioner

I vores hverdag er der børn, som kræver særlig opmærksomhed. Det kan være børn, som udviser en adfærd, der kan tolkes som tegn på, at de ikke har optimale udviklingsbetingelser eller ikke trives i hverdagen. I den forbindelse kan vigtigheden af et godt forældresamarbejde ikke understreges nok, eftersom man hurtigere og lettere vil kunne klarlægge, hvad der ligger til grund for en sådan adfærd.

Disse børn får ekstra opmærksomhed og støtte i hverdagen. Det kan være børn, som vi oplever har en kontaktsøgende adfærd eller er lette at aflede, og som har svært ved at overskue hverdagen. Det kan også være børn, som er påfaldende stille, triste eller indadvendte. Vi vil altid møde børnene med respekt, og vi ser og accepterer, at vi er forskellige og derfor har forskellige behov. Personalet vil sørge for, at der iværksættes en særlig indsats for at støtte børnenes trivsel og udvikling. Dette sker i samarbejde med forældrene om afhjælpning af problemet med børnenes trivsel. Til dette vil vi arbejde bevidst med brugen af vores Omsorgshandleplan, som vi netop ser som et pædagogisk redskab åbent for tilretninger eller som en 'erfaringsbank'.

Som tidligere nævnt har vi hos St. Restrup Skovbørnehus fokus på inklusion samt at fremme det enkelte barns trivsel - hvorfor vi mener, at det er essentielt, at hvert barn indgår i et positivt fællesskab. Dette gør sig naturligvis også gældende i forbindelse med børn i udsatte positioner. Det er derfor vigtigt, at vi som pædagogisk personale har fokus på det udsatte barn og sørger for at skabe rammerne for, at barnet føler sig inkluderet i et positivt fællesskab. Hos St. Restrup Skovbørnehus har vi gode erfaringer med at inddele børnene i mindre grupper - f.eks. når vi går i stalden, skal til yoga eller på cykeltur. Forud for denne gruppeinddeling gør det pædagogiske personale sig refleksioner om, hvordan de forskellige børn hver især vil kunne bidrage positivt til hinanden og til fællesskabet blandt børnene i gruppen. På denne måde kan det udsatte barn

inkluderes - således at fællesskabet og den lille børnegruppe bliver tilpasset det udsatte barns særlige behov - og vi sikrer på den måde, at det udsatte barn oplever at være en del af et positivt fællesskab.

I vores arbejde med børn i udsatte positioner, har vi særligt fokus på følgende:

- Vi understøtter udsatte børns udvikling og læring
- Vi vil være særligt opmærksomme på de udsatte børn
- Vi observerer og laver en målrettet plan for barnets udvikling
- Vi vil have ekstra tæt forældrekontakt i forhold til samarbejdet om barnet
- Lederen inddrages altid i indsatsen til de udsatte børns særlige behov
- Vi tilgodeser at inkludere børn med særlige behov så vidt det er muligt under vores aktiviteter, således at de bliver inkluderet positivt i fællesskabet.

I arbejdet med opsporingen af udsatte børn, har vi indledt at lave vi to årlige trivselsvurderinger på alle husets børn via Hjernen og Hjertet. Hvis vi i denne forbindelse oplever at et barn positioneres i *'ekstra opmærksomhed'* eller *'bekymring'* kan vi indkalde til et dialogmøde med forældre og evt. fagpersoner. Her kan vi vende de bekymringer som er opstået, hvad der fungerer for barnet, samt lave en handleplan for hvordan barnet kan komme i trivsel igen.

Kan vi ikke i fællesskab løse udfordringerne i huset, beder vi om råd, vejledning eller supervision hos vores pædagogiske konsulent eller hos PPR.

Afrunding

Denne pædagogiske læreplan er udarbejdet med henblik på at præcisere og anskueliggøre det pædagogiske grundlag hos St. Restrup Skovbørnehus, og vil derfor fungere som et pædagogisk redskab, der skal sikre, at vi i St. Restrup Skovbørnehus har en klar fælles pædagogisk retning. Denne læreplan indeholder refleksioner over vores dagligdag, rutiner og pædagogiske aktiviteter, og læreplanen har til hensigt at sikre, at vi som dagtilbud fremmer børns trivsel, læring, udvikling

og dannelse gennem trygge læringsmiljøer med udgangspunkt i et børneperspektiv, og hvor legen er grundlæggende.